

Kontabiliteti buxhetor dhe raportimi financiar në Mal të Zi dhe reforma e kontabilitetit në sektorin publik

Ulqin, qershor 2024

- **Popullsia: 617.213**
- **Territori: 13.812 km²**
- **25 komuna**
- **50 shfrytëzues të buxhetit të komunave**
- **130 ndërmarrje publike**
- **90 përdorues të drejtpërdrejtë të buxhetit**
- **350 përdorues indirekt të buxhetit (shkolla, spitale, muze...)**
- **50 NSH**



Baza e kontabilitetit

- ▶ Kontabiliteti buxhetor në Mal të Zi organizohet në bazë të modifikuar parash, gjë që nënkupton se faturat dhe shpenzimet janë regjistruar në bazë të parave të gatshme, ndërsa pasuritë dhe detyrimet janë regjistruar në bazë akruale.
- ▶ Planifikimi dhe ekzekutimi i buxhetit për organet e qeverisjes qendrore, fondet e sigurimeve shtetërore dhe njësitë e vetëqeverisjes lokale organizohet në nivel klasifikimi funksional, administrativ, ekonomik dhe programor.

Klasifikimi i buxhetit

▶ **Klasifikimi ekonomik:**

- ▶ – klasa.....0
- ▶ – kategoria.....00
- ▶ – grupi.....000
- ▶ – sintetizimi.....0000
- ▶ – analitika.....00000
- ▶ – nënanalitika.....000000

Klasifikimi i buxhetit

9 klasat për shpenzimet, pasuritë dhe detyrimet e faturave:

- ▶ Klasa 0 – Pasuritë jofinanciare
- ▶ Klasa 1 – Pasuritë financiare
- ▶ Klasa 2 – Detyrimet
- ▶ Klasa 3 – Pasuritë neto
- ▶ Klasa 4 – Shpenzimet
- ▶ Klasa 5 – Llogaria korigjuese
- ▶ Klasa 7 – Arkëtimet
- ▶ Klasa 9 – Llogaria korigjuese

Planifikimi është i detyrueshëm sipas klasës, kategorisë, grupit dhe sintezës, ndërsa ekzekutimi i buxhetit është në nivelin e analizës dhe nën-analizës.

Klasifikimi buxhetor

- ▶ **Klasifikimi funksional është në përputhje me COFOG:**
- ▶ 01 – Shërbimet e përgjithshme publike
- ▶ 02 – Mbrojtja
- ▶ 03 – Rendi dhe siguria publike
- ▶ 04 – Çështjet ekonomike
- ▶ 05 – Mbrojtja e mjedisit
- ▶ 06 – Strehimi dhe komoditetet komunitare
- ▶ 07 – Shëndeti
- ▶ 08 – Rekreacioni, kultura dhe feja
- ▶ 09 – Edukimi
- ▶ 10 – Mbrojtja sociale

Raportimi financiar

- ▶ Raportim financiar - tremujor dhe çdo vit, me mundësi që Ministri i Financave të kërkojë raporte të veçanta nga përdoruesit e buxhetit.
- ▶ Viti financiar përfundon më 31 dhjetor, me mundësinë e përdorimit të fondeve në llogaritë tregtare deri në fund të janarit të vitit pasues

Pasqyrat financiare

- ▶ Deklarata e rrjedhës së parasë së gatshme – klasifikimi ekonomik
- ▶ Deklarata e rrjedhës së parasë së gatshme – klasifikimi funksional
- ▶ Deklarata e detyrimeve

Raportimi financiar

- ▶ Raporti i konsoliduar i shfrytëzuesit të buxhetit që përfshin institucionet publike
- ▶ Raport mbi shpenzimet e konsoliduara të buxhetit
- ▶ Deklaratë mbi përdorimin e fondeve pas përfundimit të vitit fiskal
- ▶ Raport mbi përdorimin e fondeve të rezervës buxhetore (e cila përdoret për shpenzime të paplanifikuara dhe të planifikuara në mënyrë të pamjaftueshme)
- ▶ **Raportet financiare tremujore** - deri në datën 15 të muajit të parë të tremujorit vijues
- ▶ **Raportet financiare vjetore**- deri në fund të shkurtit të vitit pasues
- ▶ **Ligji për llogarinë përfundimtare të buxhetit i dorëzohet** Qeverisë deri në fund të majit dhe Qeveria e dorëzon atë në Parlament deri në fund të shtatorit

Ligji për llogarinë përfundimtare të buxhetit

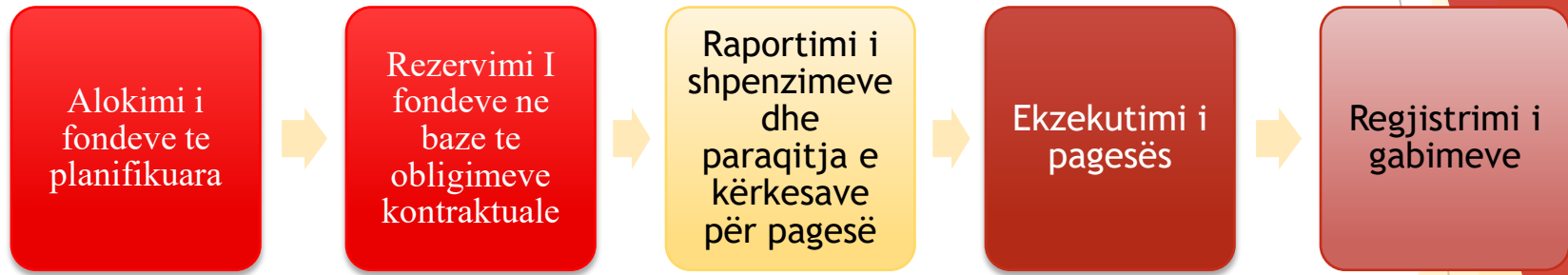
▶ **Përmbajtja:**

- ▶ 1) bilancin e hapjes dhe mbylljes së Llogarisë së Vetme të Thesarit;
- ▶ 2) Shqyrtimi i devijimeve nga shumat e planifikuara;
- ▶ 3) Raport mbi kreditë e marra;
- ▶ 4) Raport për shpenzimet e rezervave buxhetore;
- ▶ 5) Raport mbi garancitë e dhëna gjatë vitit fiskal;
- ▶ 6) Raport mbi projektet kapitale;
- ▶ 7) Raport mbi zbatimin e buxhetit të programit;
- ▶ 8) Raport mbi borxhin shtetëror dhe garancitë e dhëna;
- ▶ 9) Raport mbi pretendimet tatimore dhe jo-tatimore;
- ▶ 10) Raport mbi faturat dhe shpenzimet e institucioneve publike që nuk janë përfshirë në Llogarinë e vetme të Thesarit;
- ▶ 11) raport mbi gjendjen e detyrimeve të prapambetura që nuk kanë karakterin e kredive

Llogaria e vetme e thesarit

- ▶ **Të gjitha transaksionet bëhen nëpërmjet Llogarisë së vetme të Thesarit**
- ▶ **Llogaria e vetme e Thesarit Të gjitha llogaritë ku janë regjistruar paratë e qeverisë**
- ▶ **Ministria e Financave është e vetmja e autorizuar për të hapur llogaritë bankare shtetërore**
- ▶ Përdoruesit e buxhetit nuk mund të kenë llogari me bankat komerciale me përjashtim të institucioneve publike që kanë statusin e entiteve ligjore llogaritë për pagesat jashtë vendit dhe hyrjet nga jashtë (llogaritë e transferimit), donacionet, IPA dhe kreditë, të cilat janë pjesë e Llogarisë sllogaritë për pagesat jashtë vendit dhe hyrjet nga jashtë (llogaritë e transferimit), donacionet, IPA dhe kreditë, të cilat janë pjesë e Llogarisë së Thesarit

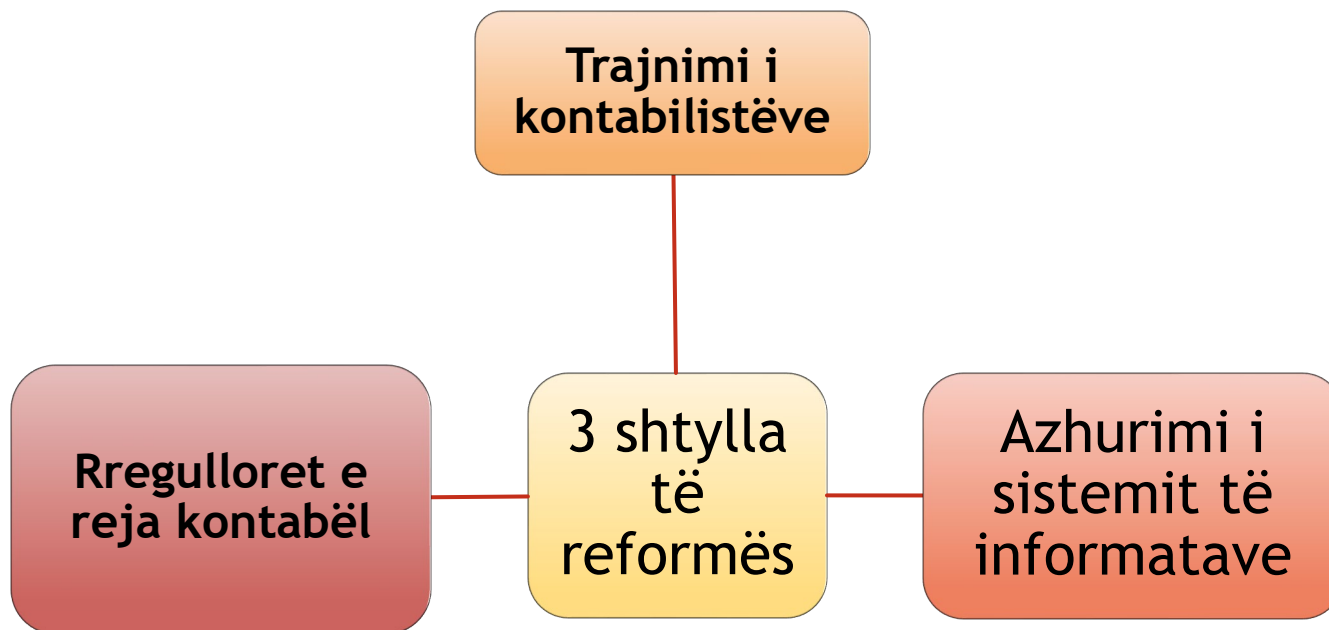
Libri kryesor i thesarit



Arsyet e reformës së kontabilitetit

- ▶ Sistemi ekzistues i kontabilitetit, bazuar në një bazë të modifikuar parash, plotëson vetëm pjesërisht kërkesat e informacionit
- ▶ Pjesë e programit të reformës së PFM-së
- ▶ Ndryshimet në organizimin dhe menaxhimin e sektorit publik
- ▶ Besueshmëria dhe krahasueshmëria më e madhe e informacionit dhe rritja e nivelit të përgjegjësisë fiskale
- ▶ Informacion gjithëpërfshirës mbi kostot e plota, efikasitetin dhe ekonominë e aktiviteteve programore
- ▶ Forcimi i sistemit të kontrollit të brendshëm dhe raportimit të brendshëm
- ▶ **Strategjia për kalimin e sektorit publik në kontabilitetin akrual u miratua në vitin 2015**

Strategjia për kalimin e sektorit publik në kontabilitetin aktual



Procesi i reformave

Strategjia për kalimin e sektorit publik në kontabilitetin aktual

Plani i veprimit për implementimin e strategjisë

Trajnimi i kontabilistëve në sektorin publik (CEF/CIPFA)

Ligji në Kontabilitetin e Sektorit Publik

Zhvillimi i rregulloreve

Trajnimi kombëtar I kontabilistëve

Publikimi i rregulloreve

Azhurimi i sistemeve të TI

Rregulloret e reja kontabël

- ▶ **Ligji për Kontabilitetin e Sektorit Publik** u miratua në vitin 2019, me zbatim të vonuar deri në vitin 2027, me përjashtim të dispozitave në lidhje me trajnimin dhe certifikimin e kontabilistëve
- ▶ Parimet kryesore të kontabilitetit dhe politikat e përgjithshme të kontabilitetit
- ▶ **Rregulloret:**
 - ❑ **Karta e llogarive**
 - ❑ **Libër rregullash mbi metodologjinë e kontabilitetit**
 - ❑ **Libër rregullash mbi raportimin financiar**
 - ❑ **Rregullore mbi regjistrin qendror dhe komunal të sektorit public**
 - ❑ **Libër rregullash mbi përmbajtjen e librave të biznesit**
 - ❑ **Rregulla mbi metodën e trajnimit dhe certifikimit të kontabilistëve**
 - ❑ **Manuale me shembuj praktik kontabiliteti**

Metodologjia e re e kontabilitetit

- ▶ Përkufizimi i njësive që janë të detyruara të zbatojnë metodologjinë
- ▶ Koncepti, njohja, vlerësimi dhe klasifikimi i pasurive, detyrimeve dhe pasurive neto, të ardhurave dhe shpenzimeve, faturave dhe shpenzimeve
- ▶ Efektet e ndryshimeve në politikat e kontabilitetit, vlerësimet e kontabilitetit dhe korigjimin e gabimeve
- ▶ Trajtimi kontabël i ngjarjeve pas datës së deklarimit financiar
- ▶ Përgatitja e bilancit të hapjes
- ▶ Jeta e dobishme dhe zhvlerësimi i pasurive të prekshme dhe të paprekshme
- ▶ Manuali jep udhëzime më të hollësishme për regjistrat e kontabilitetit të transaksioneve me shembuj të postimeve

Karta e re e llogarive

- ▶ Klasa 0 - Pasuritë jo financiare
- ▶ Klasa 1 - Pasuritë financiare
- ▶ Klasa 2 - Detyrimet
- ▶ Klasa 3 - Pasuritë neto
- ▶ Klasa 4 - Shpenzimet
- ▶ Klasa 5 - Shpenzimet
- ▶ Klasa 6 - Të hyrat
- ▶ Klasa 7 - Faturat
- ▶ Klasa 8 - Pasurite dhe detyrimet jashte bilancit te gjendjes

Lajmet në raportimin financiar

- ▶ Regjistri i njësive të sektorit publik për qëllime raportimi dhe konsolidimi
 - ▶ Regjistri qendror në Ministrinë e Financave dhe regjistri komunal në njësinë e vetëqeverisjes vendore
- ▶ Formularët e përcaktuar për regjistrimin, ndryshimet dhe fshirjen nga Regjistri
- ▶ Procesi i raportimit, afatet, struktura dhe deklaratat e raporteve financiare
- ▶ Deklarata 1 – Bilanci
- ▶ Deklarata 2 - Deklarata e të ardhurave
- ▶ Deklarata 3 - Raport mbi ndryshimet në pasuritë neto,
- ▶ Deklarata 4 - Deklarata e flukseve të parave të gatshme,
- ▶ Shënime që janë pjesë përbërëse e deklaratave financiare

Trajnimi i kontabilistëve në sektorin publik

- ▶ Filloi në 2016
- ▶ 3 cikle trajnimi në kuadër të programit CIPFA (120 kontabilistë të trajnuar)
- ▶ Ligjerues vendas nga sektori publik, universitetet dhe nga Instituti i Kontabilistëve
- ▶ Në vitin 2021 filloi trajnimi kombëtar i kontabilistëve, sipas programit të zhvilluar nga Ministria e Financave
- ▶ Cikli i tretë i trajnimit në vazhdim
- ▶ Seminare dhe konferenca për kontabilistët

Programi i Trajnimit dhe Certifikimit

- ▶ Ajo zbatohet në bashkëpunim me Administratën e Burimeve Njerëzore
- ▶ Provimi përbëhet nga një pjesë me shkrim dhe me gojë
- ▶ 3 lëndë:
 - ❖ **Legjislacioni kombëtar** (rregullimi i shtetit dhe sistemi ligjor, llogaridhënia e buxhetit, njësitë financiare të vetëqeverisjes vendore, auditimi i brendshëm, prokurimi publik, mbrojtja e të dhënave)
 - ❖ **Kontabiliteti financiar** (bazat e SNKSP)
 - ❖ **Kontabiliteti menaxherial** (Kontabiliteti i kostove, buxhetimi, analiza financiare)
- ▶ Provimi kryhet nga Komisioni i Ekzaminimit të Ministrisë së Financave
- ▶ **Certifikata e Kontabilistëve të Sektorit Publik** lëshohet nga Ministria e Financave

Përmirësimi i sistemeve informative

- ▶ Përgatitja e caktimit të projektit dhe publikimi i thirrjes publike
- ▶ **Analiza GAP** e funksionalitetit të sistemit ekzistues të informacionit të kontabilitetit dhe funksionalitetit të kërkuar nga rregulloret e reja të kontabilitetit
- ▶ U identifikuan tre opsione përmirësimi
- ▶ **Analiza e proceseve të kontabilitetit** në sistemin e ri informativ dhe mundësia e lidhjes së moduleve ekzistuese
- ▶ Përgatitja e caktimit të projektit dhe publikimi i thirrjes publike

Sfidat dhe mësimet e nxjerra

- ▶ Trajnimi praktik i kontabilistëve për zbatimin e rregulloreve të reja të kontabilitetit (workshop-e dhe mbi trajnimin e punës, help desk)
- ▶ Nevoja për të zgjeruar kapacitetet administrative në MoF në mënyrë që t'u përgjigjet kërkesave të përdoruesve në vitet e para të zbatimit të reformës
- ▶ Zgjerimi i kapaciteteve administrative në njësitë e sektorit publik
- ▶ Një qasje graduale për futjen e kategorive të reja të kontabilitetit është e nevojshme
- ▶ Funkcionaliteti i sistemit të informacionit të kontabilitetit
- ▶ Respektimi i kërkesave statistikore
- ▶ Monitorimi dhe vlerësimi i procesit

*Faleminderit për vëmendjen
tuaj!*